

Overweging 26 juli 2015

Zij meenden een spook te zien

Lezingen: Jesaja 63, 7-14; Efeziërs 3, 14-21; Marcus 6, 45-52.

Je gaat het pas zien als je het doorhebt, is een Cruijffisme. Een van die uitspraken waar Johan Cruijff om bekend staat en die zelfs een plaats hebben gekregen in managementcursussen. Het lijken open deuren of dubbelop uitspraken, maar er zit iets in dat ze interessant maakt. Je wordt even op het verkeerde been gezet en moet nadenken over wat er nu eigenlijk gezegd is. De hier genoemde uitspraak van Johan Cruijff lijkt helemaal van toepassing op de lezingen van vandaag. Je ziet het pas als je het doorhebt.

Dat geldt ook ten aanzien van Jezus zelf. We moeten doorhebben waar Hij mee bezig is voor we zien wat er gebeurt. We moeten weten wie Hij is, voor we begrijpen wat Hij doet. Zelfs de leerlingen die zo dicht bij Jezus leven hebben het lang niet altijd door en daardoor zien ze ook niet wie Hij is en wat Hij betekent. Het is eigenlijk pas na zijn dood dat de leerlingen gaan beseffen wie Jezus is. De evangelisten schrijven hun teksten vanuit dit besef, ook al vertellen zij hun verhaal in chronologische volgorde. Hun verhaal is dan ook geen journalistiek. Het gaat om de betekenis van Jezus als de Messias en de groei van de leerlingen in hun begrip hiervan en in het besef van hun zending. Paulus legt de nadruk op theologische uitleg, op de verkondiging van het heil dat in Jezus geopenbaard wordt voor de volkeren en op vermaning met betrekking tot de christelijke levenswandel.

Het evangelieverhaal mogen we lezen tegen de achtergrond van eerdere gebeurtenissen in het verhaal. Jezus had zijn leerlingen al twee aan twee uitgezonden om op goed vertrouwen op weg te gaan. Hij had hun macht gegeven over de onreine geesten. Zij hadden opgeroepen tot bekering en veel zieken gezalfd en genezen. Zij waren teruggekomen van hun verkondigingsreis. Jezus had hen uitgenodigd met hem naar een rustige plaats te gaan om verhalen uit te wisselen. Maar een grote menigte mensen, hongerig naar een verlossend woord, was hen gevolgd en Jezus had hun onderricht gegeven omtrent het koninkrijk. Hij had de menigte gevoed met de vijf broden en twee vissen die de leerlingen bij zich hadden. Vijfduizend mensen werden gespijzigd en er bleef nog over voor een heel volk (het sabbatsvolk). Daarna stuurt Jezus zijn leerlingen weg in het bootje waarmee zij gekomen waren, terug naar de overkant. Zelf gaat Jezus in de eenzaamheid bidden. Zo is de situatie van de lezing vandaag.

De leerlingen hebben tegenwind. Zij hebben moeite om vooruit te komen en schieten niet op. Het lukt hun niet aan de overkant te geraken. Het symboliseert het onbegrip van de leerlingen. Zij maken geen vooruitgang in geloof en in begrip. Ondanks hun zending en de gaven van geest die zij daarvoor ontvingen. Ondanks de tekenen die zij hebben mogen verrichten. Ondanks het teken van het brood dat Jezus heeft verricht. Ook nu is het voor hen te duister om Jezus te herkennen. Zij denken een geestverschijning te zien. Ook wanneer hij tot hen spreekt en bij hen in de boot stapt, zijn zij nog buiten zinnen. Terwijl zij toch ook al de ervaring met Jezus hadden bij de storm op datzelfde meer, kennen zij hem nog steeds niet en daarom begrijpen zij ook niet. Hun hart is onontvankelijk, hun begrip versteend.

Zij zien niet de goddelijkheid in Jezus door zijn dominantie over de natuurlijke orde. Zij zien niet dat Hij het brood is dat uit de hemel is neergedaald. Ooit afgebeeld in het manna dat bij de uittocht als brood voor onderweg en leeftocht diende. Maar dat nu het ware voedsel is dat als leeftocht en voedsel van eeuwig leven dient. Hij voedt het volk en

er blijft over voor de heerlijke sabbat voor het hele godsvolk.

Zij zien niet dat hij in het teken van zijn gaan over het water herinnert aan de tocht door het water van de rode zee. Dat Hij de nieuwe Mozes is die zijn volk, het nieuwe godsvolk voorgaat en veilig brengt naar de overkant. Op hem heeft het kolkende water van het meer, beeld van zondvloed, geen vat. Als eens Noach is Hij de nieuwe Adam en het nieuwe begin in de schepping, teken van een nieuw verbond..

Jezus treedt binnen in hun realiteit en verandert deze, maar zij zien het niet.

De verhalenverteller wil ons in de beelden die hij gebruikt, duidelijk maken wie Jezus werkelijk is. Dat is niet het standpunt van een objectieve waarnemer, maar van een gelovige. En als gelovige richt hij zich tot mensen die willen geloven. Daarbij vertelt hij ook over het moeizame proces om tot geloof te komen. En meer nog om te vertrouwen op wat je gelooft en ziet. In voor- en tegenspoed. Maar een zuiver geloof is moeilijk. Dat wil zeggen een geloof in God zuiver en alleen omwille van God. Onafhankelijk van hetgeen hij voor ons doet of wat het ons oplevert.

De geloofsgeschiedenis staat bol van geloofsopportunisme. En ook wij zijn daar niet geheel vrij van. De ene keer wanneer het ons voor de wind gaat klinkt het: "zingt voor de Heer een nieuw gezang want wonderen heeft hij gedaan". Maar bij tegenwind en tegenslag: "uit de diepte roep ik waar ben je nu?"

We horen het in de eerste lezing. "De blijken van 's Heren trouw wil ik bezingen". En "Waar is Hij nu die hen door diepe waterkolken geleidde?"

Maar misschien is dit te streng gezegd. Vreugde kan zo overweldigend zijn, dat we vergeten waar de bron van die vreugde is. Verdriet kan zo groot zijn dat het ons helemaal wegdrukt in duisternis waarin we geen hoop of licht meer zien. Juist wanneer het tegen zit, is het moeilijk om het goede te herkennen. Zelfs moeilijk om een helpende hand te herkennen in degene die ons over het water van ons verdriet tegemoet komt.

Jezus gaat met ons de boot in. Wij gaan niet met Jezus de boot in. Net zo'n raadselachtige opmerking als waarmee de overweging begon. Het kon een Cruijffisme zijn. Wat bedoel ik ermee? Jezus komt ons tegemoet. Hij deelt onze werkelijkheid. Temidden van onze omstandigheden treedt Hij bij ons binnen en verbindt zich met ons. In het evangelieverhaal is dat de vissersboot van de leerlingen en de tegenwind waarmee zij te kampen hebben, ook al is dat hun eigen onbegrip. Ook daar wil Jezus in binnenkomen. Geloven in iets dat buiten je staat of in iemand die geen deel van je leven uitmaakt is vrijwel onmogelijk. Maar wanneer we de werkelijkheid van Jezus, dat wil zeggen: dat wat hij betekent en waar hij voor staat, in ons leven toelaten, is het gemakkelijker in hem te geloven en hem bij ons te weten, ook wanneer het ons slecht gaat.

Jezus is levende werkelijkheid wanneer we hem toelaten tot ons leven. Zonder dat is geloven een intellectuele inspanning, onderhevig aan twijfel en drogbeelden, misschien zelfs wel fantasie. Jezus en wij zitten in hetzelfde schuitje, maar we gaan zeker niet met hem de boot in. Met hem komen we veilig aan de overkant. Veilig thuis.

Wanneer we zo in dit gelovig vertrouwen gegrondvest zijn in de liefde, zoals de Efezebrief het zegt, zijn we in staat de liefde van Christus te kennen die alle kennis overtreft. Dat is weten van binnenuit en niet van buitenaf geleerd. In de liefde ontmoeten geloven en weten elkaar. Augustinus legt graag het verband tussen liefde en geloof. Echt geloof stoelt op liefde en is gericht op liefde; liefhebben betekent ook geloven in God die bron van liefde is. In die zin zegt Augustinus: "wanneer je gelooft, begrijp je ook; wanneer je niet gelooft, begrijp je niet"

Geloven is dus niet een soort kennisinhoud. Geloven is een geestes- en levenshouding. Het is een manier van kijken, een manier van leven en ervaren die gericht is op God. Dat is een liefdevolle gerichtheid die stoelt op diens liefde voor ons. Zijn aanwezigheid ervaren in alle omstandigheden van ons leven. Het is het leven en de wereld bezien door het prisma dat we God noemen. Zo is God nooit ver weg en nooit ver te zoeken. Maar...je ziet het pas als je dit doorhebt. Amen.